

Апостолът

Даме Груев

Каквото е апостолът Левски в борбата за освобождението на България, това е Даме Груев в борбата на македонските българи за свобода и народно обединение. Той е роден в китното село Смилево, разположено в пазвите на Бигла планина, близо до гр. Битоля. Основно училище е свършил в родното си село, прогимназия в Битоля, гимназия в Солун и после следвал четири семестри по история в Софийското висше училище. Започнал да се интересува от народностни въпроси още от ученическа скамейка. Когато станал студент, вече замислил да се посвети на борба за освобождението на Македония, която Берлинският конгресъс откъсна от общото българско отечество.

Запален от идеята за борба, Груев прекъснал образованието си в София, и се озовал в сърцето на Македония — в Битоля, дето започнал предпазливо да подбира сътрудници и съмишленици за такава борба. По-късно в Солун основал вече, по примѣра на Раковски, Каравелов и Ботев, първа революционна ядка, която за късо време е проникнала с идеите и задачите си надлъж и на шир по цяла Македония. Груев е бил всъкога и всъкжде на чело на тая борба, която в 1903 год. се изрази в буйно и паметно народно въстание — именувано Илинденско въстание, което с усилията и жертвите си изяви предъ свѣта волята на македонските българи да живеят свободни и подъ обща държава съ братята от свободното княжество (тогава България бѣше още княжество). Съ огромни войскови пълчища владетелите на Македония потопиха въ огън и кръвъ въстанието. Груев и следъ потушаването остана между своя народ да сподѣля страданията му и да крепи вѣрата му въ бъдещето и волята му за нова борба. И въ това си

велико дѣло на 23 декемврий 1906 г. падна убитъ в сражение съ турски аскеръ на върха „Пѣтелъ“ на Плачковица планина близо до с. Русиново, дето е и погребанъ.

Съ характера си, съ словото си, съ безукорния си моралъ Груевъ бѣше вселюбимъ приятелъ, водачъ, учителъ. Обичаше го народътъ, който слушаше проповѣдта му, обичаха го и учениците заради богатата му речъ, заради дружелюбното му държане. Той учителствува въ Солунската и Битолската гимназии, въ Щипската и Прилепската прогимназии, той остави у мнозина незаличими спомени. И азъ имамъ щастието да съмъ единъ отъ многобройните му ученици, които пазятъ въ душата си като скъпа светиня образа на тоя великъ българинъ. Ще разкажа тукъ къкъ споменъ за него.

Когато постъпихъ въ I класъ на гимназията чувството ми за „великото народно

